

Skolen og fotballen

STRØKET SOM KOM TIL Å UTGJØRE en vesentlig del av Rothaugen skoledistrikt ble utbygd i årene fra 1875 til 1900. Geble Pedersens gate ble utbygd i tiden 1891–96, Edwardsens gate i 1891–93, Absalon Beyers gate i 1877–78 og fullført i 1892–1900, Hans Hauges gate i 1885, Reipslagergaten i 1897, Baglergaten i 1892 og Helgesensgate i 1897. Innflytterne var for det meste unge etter hvert barnerike familier. Økt barnetall gjorde det nødvendig å bygge skole i bydelen. Selv etter at Sandviken skole sto ferdig i 1898 og ble utvidet i 1906 var det behov for utstrakt ettermiddagsundervisning og leie av ekstra klasserom i Småmøllen og Ladegårdens Asyl.

Den nye skolen som ble bygget fremme på Rothaugen i området foran det gamle våningshuset på Ladegården var enestående for sin tid. Den sto ferdig ved skoleårets begynnelse i 1912 og hadde både vannklosett, sentralfyring og bad. Ungene i Høyden var ikke forvent med den slags luksus. Skulle de bade, måtte de til Dr. Wieseners folkebad i Nye Sandviksvei, som var opprettet i 1889.

Skolen fikk navnet Rothaugen skole. Navnet kan være utledet av det oldnorske «rjota», hvilket betyr rase/styrte, det vil si, et sted hvor det kan gå steinras. En annen navneforklaring bygger på hankjønnsordet «rott», som brukes om et flattrykt forberg. En annen teori er at Rothaugen, som før skolen kom og Nye Sandviksvei sprenget seg plass i en del av neset, stakk ut i sjøen som en spiss. Når du rundet Kvarven og fikk fjellet rett imot mente sjøfolkene at det lignet trynet på et dyr. På folke-munne ble det kalt «Rotten».

Da skolen ble tatt i bruk rykket 43 klasser inn. Det ble slutt på leie av mindre lokaler, og ettermiddagsundervisningen ble kraftig redusert. Alle klassene fra 4. til 7. klasse fikk formiddagsundervisning.

Det ble innført ny skolekretsinnndeling. Rothaugen skoledistrikt omfattet hele strøket fra Rothaugen og Martin Vahls gate til «Fredens bolig», den tidligere gravplassen som nå er park,

og dessuten av Krohnengens tidligere distrikt, strøket mellom Nye Sandviksvei og Ladegårdsgaten inn til Helgesens gate. Senere ble deler av skuteviksstrøket lagt inn under rothaugen-distriktet, og mindre justeringer fant sted etter hvert.

På Rothaugen ble det spilt fotball i gymnastikktimene dersom været tillot det. Til guttenes store glede fant de mest fotballinteresserte lærerne at været ofte var brukbart! Skoleplassens utforming og bygningens U-form og øvrige arkitektur gjorde ballspill på plassen mulig. Alle klasserommene med de store vinduene ligger nemlig i ytterkant og vendt bort fra skoleplassen, som er rektangulær og i ett plan. Når dessuten en av byens beste fotballspillere på den tid, ARTHUR JENSEN, var lærer på skolen omkring 1930, riktignok i en kortere periode, skjønner en jo at det var duket for mye god fotballglede.

Skolens idrettslærer gjennom mange år, lærer ASBJØRN BJERCK-HANSEN, «BJERKEN» må få hovedæren, interessert som han var i all idrett. Lærerpersonalet for øvrig kunne ha skapt vanskeligheter, men heller ikke de var negative til utfoldelsen på skoleplassen.

Vaktmestrene var forståelsesfulle. Det kan blant andre FREDRIK BØDTKER skrive under på. Høyde-ungene fikk bruke gymnastikksalen etter skoletid, og så snart krigen var over var treningen i gang. Tyve år gamle FREDRIK BØDTKER jobbet som post-

*Rothaugen før skolen ble bygget.
Legg merke til bossprammen ved
Skuteviksbryggen.*

Foto: MITTET. JO GJERSTADS samling

bud og var ferdig i 1430-tiden. Etter en halvtime på puten var han i gang. De første ti minuttene fikk ungene gjøre hva de ville, så ble det trent i boksing og bordtennis, fotball, stille høyde og stille lengde. Innimellom ble det lekt Tarzan i tauer og ribbevegg. Bordtennis hadde forresten BØDTKER ingen rede på, så der fikk han hjelp av KÅRE og OLAV HERNES, som senere ble norske mestre.

BØDTKER holdt orden på tredve livsglade unger, og om spektaklet kunne slå mot trommehinnene, ble de stille så snart fløyten gikk. I godvær fikk halvparten være ute. Det hendte selvsagt at ruter gikk, men sannsynligvis hadde vaktmestrene en avtale med glassmester JOHANNESSEN i Sandviksveien. Rutene var i alle fall alltid på plass ved skolestart neste morgen. Ungene romlet sammen penger til rutene, men de hadde en mistanke om at glassmesteren satte dem inn gratis. Og etter hvert spyttet lagskassen i Varegg i.

Gjennomgang av lærerrådsprotokollene fra årene 1912–1940 viser at bruken av plassen til fotballspill ikke har vært på dagsorden. Det tyder på at personalet ikke hadde innvendinger.

I mellomkrigstiden ble det ikke spilt fotball i fotballkretsens regi for klasser under 14 år. Først etter avsluttet folkeskole meldte guttene seg inn i klubbene. Pallas opprettet lag i gutteklassen 14

Rothaugen skole ferdig. Rothaugen og Møhlenpris skole var tegnet av arkitekt HASSEL og var enestående for sin tid. Begge var ferdig i 1912 og hadde sentralfyring, vannklosett og bad. Rothaugen skole hadde 29 klasserom i tillegg til en rekke spesialrom og vaktmesterbolig. Bygningen ble oppført i bergensk hulmur med pussete flater; trappene var av granitt. Bebygget areal var 1700 m². Pris: 305.000 kroner.

Foto utlånt av SVEIN TANGSETH

til 16 år først i 1934. Ellers var det på skolen, på klasselagene og på skolelaget guttene spilte fotball. Og selvfølgelig i småklubbene og på gatelagene.

De fleste av strøkets vordende fotballspillere gikk på Rothaugen. Få av de fremtidige klubbkameratene gikk på Krohnengen, Sandviken eller på Christi Krybbe skoler.

På skolen og i skolefotballen skilte en selvsagt ikke mellom det ene eller det andre idrettsforbundet. Om brødre eller fedre var medlemmer av Bergen Fotballkrets eller Arbeidernes Idrettskrets spilte ingen rolle. Valget måtte først foretas senere, når en meldte seg inn i klubbene i strøket.

Drømmen for en hver fotballspillende gutt var å erobre en plass på skolelaget. På forsommeren, i månedsskiftet mai/juni, arrangerte Folkeskolenes idrettsråd i samarbeid med Bergen Fotballkrets lynturnering for 7. klassene, fra 1934 også for 8. klassene.

Rothaugsguttene markerte seg sterkt i lynturneringene. Blant skolens øvrige elever og interesserte tidligere elever ble det etter hvert en voksende interesse for turneringene. Når de skulle i ilden marsjerte heigjengen fra skolen under stor ståhei, under skolens navn og med «Rotten» i spissen. Rotten var skåret ut i

Rothaugen skoles lag som ble vinnere av skolemesterskapet 1957. Nr. 3 fra venstre i andre rekke er JAN OTTO KVALHEIM, senere landslagsspiller i håndball. Ved siden av ham står JON RISA, A-lagsspiller og idrettsleder i Varegg.

Rothaugen skoles arkiv

Kampen er vunnet, stemningen er på topp.

Foto: KNUT STRAND

kryssfiner og spikret på en lang stang. Det var en utbredt misforståelse at skolens navn hadde noe med rotter å gjøre.

Rothaug-supporterne støttet opp under skolelagene år etter år. Og lagene sørget for at heilagjengen fikk noe å juble over. Rothaugsguttene vant de fleste lynturneringene.

Når folkeskolen var avsluttet var tiden inne for de fotballinteresserte guttene til å melde seg inn i «voksenklubbene». Som oftest sto valget mellom Pallas og Høidekameratene.

Mange kjente og aktive klubbkamerater begynte sin fotballkarriere på Rothaugen. Fotballskolen på Rothaugen skole var uhyre viktig for rekrutteringen for Pallas og Høidekameratene i en tid før fotball i de aldersbestemte klassene var innført i fotballkretsen.

